

Η ασφάλιση αυτή καθ'εαυτήν αποκτά νόημα αλλά και νομική υπόσταση από τότε που μπορεί να μετρηθεί με βάση τη μονάδα μέτρησής της.

A. Μονάδα μέτρησης.

Το ΙΚΑ για λόγους που συνδέονται με τη φύση της εργασίας της πλειονότητας των ασφαλιζομένων στο Ίδρυμα (αδυναμίας συνεχούς απασχολήσεως, βιομηχανικοί εργάτες, εποχιακώς εργαζόμενοι κ.α.) **ως μονάδα μετρήσεως** σ'αυτό ορίσθηκε η Ημέρα Εργασίας (Η.Ε.) σε ακέραιο αριθμό χωρίς κλάσμα. Ως βάση υπολογισμού της Η.Ε. λογίζεται η ημερολογιακή ημέρα. Η παράταση του χρόνου απασχολήσεως πέραν του κανονικού στον ίδιο εργοδότη ή η απασχόληση την ίδια ημέρα, και σε άλλο εργοδότη (πολλαπλή ασφάλιση) ή η λήψη αυξημένου μισθού δεν συνεπάγονται αναγνώριση περισσότερων Η.Ε.

Στους Τραπεζοϋπάλληλους που έχουν πλήρη απασχόληση, κατ'αντιδιαστολή της μερικής, αναγνωρίζονται 25 Η.Ε. για κάθε ημερολογιακό μήνα, έστω και αν ο συγκεκριμένος μήνας έχει λιγότερες ή περισσότερες εργάσιμες ημέρες.

Σε περίπτωση που μέσα στο μήνα δεν υπήρξε συνεχής απασχόληση και αφαιρέθηκαν οι αποδοχές για το χρόνο μη απασχολήσεως, αναγνωρίζονται τόσες ΗΕ, όσες οι ημέρες για τις οποίες καταβλήθηκαν αποδοχές. Αντιστρόφως, αν οι μισθωτοί της κατηγορίας αυτής απασχολούνται πράγματι και κατά τις Κυριακές, εορτές ή ημέρες αναπαύσεως και λαμβάνουν γ'αυτές πρόσθετο του μηνιαίου μισθού, ημερομίσθιο, προσαυξημένο ή μη, χωρίς όμως να πραγματοποιούν ρεπό σε άλλη εργάσιμη ημέρα του μηνός, αναγνωρίζουν στην ασφάλιση ΗΕ και πέραν των 25 ημερών.

Τα ως άνω εφρμόζονται και για τους απασχολούμενους με σύστημα πενήθημερης εβδομαδιαίας εργασίας, οι οποίοι όμως όταν εργάζονται προσθέτως και το Σάββατο δεν δικαιούνται για την ημέρα αυτή πρόσθετη ΗΕ στην ασφάλιση.

Στα λοιπά, πλην του ΙΚΑ ειδικά Ταμεία κύριας ασφάλισης ως μονάδα μετρήσεως ισχύει το **έτος** ασφάλισης υποδιαιρούμενο σε μήνες και (κλάσματα του μηνός) σε ημέρες.

Ανάλογος είναι και ο προσδιορισμός των προϋποθέσεων για θεμελίωση δικαιωμάτων σε παντός είδους παροχές από το ΙΚΑ και τους λοιπούς φορείς. Στη νομοθεσία του ΙΚΑ γίνεται λόγος για 4.500 ή 10.000 ΗΕ κλπ. για θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη, ενώ στα άλλα Ταμεία η αναφορά γίνεται στη 15ετία, 25ετία κλπ.

Β' Μορφές ασφάλισης.

Κατά την ισχύουσα νομοθεσία⁽¹⁾ ως χρόνος ασφάλισης στους Φορείς Κ.Α. λογίζεται:

- Ο χρόνος πραγματικής (υποχρεωτικής) ασφάλισης.
- Ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης.
- Ο χρόνος αναγνώρισης στην ασφάλιση, ο οποίος περιορίζεται στις εξής περιπτώσεις:
 - Ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας.
 - Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών.
 - Ο χρόνος εκπαιδευτικής αδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο έτη.
 - Ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθενείας και τακτικής ανεργίας και
 - Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας.

Ειδικότερα για κάθε περίπτωση ισχύουν τα ακόλουθα:

1.- Πραγματική (υποχρεωτική) ασφάλιση.

Η ασφαλιστική σχέση είναι μια νομική κατάσταση η οποία διαρκεί επί όσο χρόνο υφίστανται οι προς αυτό προϋποθέσεις. Όμως τα από τη σχέση αυτή παραγόμενα δικαιώματα για παροχές σύνταξης (κύριας ή επικουρικής) διατηρούνται εσαεί σε ισχύ.

Ωστόσο η πραγματοποίηση της ασφάλισης επαφίεται, κατ'αρχήν στον εργοδότη, ο οποίος με μια σειρά υποχρεώσεων που επιτάσσει η σχετική με το θέμα νομοθεσία οφείλει, πρώτο να προβαίνει στην έγκαιρη υλοποίησή της με προέχουσα υποχρέωση την καταβολή των εισφορών και δεύτερο να τηρεί ορισμένα έγγραφα στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται η εκπλήρωση της πρώτης υποχρέωσης.

Αν δεν καταβληθούν οι εισφορές ο οριστικός καταλογισμός τούτων ενεργούμενος από τον οικείο φορέα οίκοθεν ή κατόπιν έγκαιρης καταγγελίας του ή των ενδιαφερομένων αρκεί για να δημιουργηθεί η ασφαλιστική σχέση, έστω και αν μετά ταύτα δεν πληρωθούν οι εισφορές.

Ως προς το ΙΚΑ, όπου και τα σχετικά προβλήματα, έγκαιρη είναι η καταγγελία που γίνεται οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της εργασίας ή εντός 12 (δώδεκα) μηνών από την απόλυση ή την καθ'οιονδήποτε τρόπο αποχώρηση από αυτή. Σε κάθε περίπτωση μπορεί το ΙΚΑ να καταλογίσει εισφορές, άρα να ασφαλίσει, για μία 10ετία προς τα πίσω⁽²⁾.

Προς πραγματική ασφάλιση εξομοιούται απολύτως και η ασφάλιση που συνεχίζεται διαρκούντος του χρόνου κατά τον οποίο οι ασφαλισμένοι δικαιωματικώς ή από λόγους ανεξάρτητους της θέλησής τους, δεν παρέχουν εξαρτημένη εργασία, πλην όμως τυγχάνουν εν όλω ή εν μέρει των αποδοχών τους από τον εργοδότη τους⁽³⁾.

Πρόκειται κατά τις σχετικές διατάξεις για διαφορετικές αιτίες αποχής από την εργασία από τις οποίες η κάθε μία, στηρίζεται σε διαφορετικούς λόγους:

- Αποχή από την εργασία δικαιωματικώς (κανονική άδεια, επίσχεση εργασίας κλπ.).
- Μη παροχή εργασίας από λόγους ανεξάρτητους της θέλησης είτε από ανυπαίτιο αδυναμίας παροχής του ασφαλισμένου (π.χ. λόγω ασθενείας, μητρότητας, στράτευσης), είτε από αδυναμία του εργοδότη να αποδεχθεί την εργασία.

Επίσης θεωρούνται κατά νόμο εξομοιούμενοι προς πραγματική ασφάλιση και οι περίοδοι ασφάλισης λόγω επιδότησης από τον ΟΑΕΔ:

- Με εφεδρικό επίδομα των εφέδρων οπλιτών (ν.2054/52 άρθρο 8 και ν.δ.2961/54 άρθρο 34 παρ. 7).
- Με επίδομα μητρότητας (λόγω κυοφορίας και λοχείας) των μητέρων ασφαλισμένων στον κλάδο συντάξεως του ΙΚΑ (ν.1469/84 άρθρο 12 παρ. 1). Για τις ασφαλιζόμενες στα Ειδικά Ταμεία δεν πρόβλεψε ο νομοθέτης σχετικώς. Αυτές προστατεύονται ανάλογα με βάση του Κανονισμού Εργασίας, τις ΣΣΕ κλπ.

Οι εισφορές σε αμφότερες τις περιπτώσεις αποδίδονται από τον ΟΑΕΔ.

2.-Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Ο θεσμός αυτός για τους "παλαιούς" ασφαλισμένους απαντάται μόνο στο ΙΚΑ. Σκοπός της είναι είτε η συμπλήρωση του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης για θεμελίωση δικαιώματος στις παροχές, είτε η διατήρηση της αποκτηθείσης, από την υποχρεωτική ασφάλιση, ασφαλιστικής ικανότητας, είτε τέλος, η επαύξηση των ασφαλιστικών παροχών, όπως π.χ. της σύνταξης, το βασικό ποσό της οποίας προσαυξάνεται ανάλογα με τον αριθμό των ημερών εργασίας στην ασφάλιση.

Η προαιρετικά συνεχιζόμενη ασφάλιση εξομοιούται απολύτως με την υποχρεωτική και ο αναγνωριζόμενος χρόνος είναι θεμελιωτικός δικαιώματος για λήψη των αντιστοίχων παροχών, προστιθέμενος στον προερχόμενο από την υποχρεωτική ασφάλιση. Ο χρόνος αυτός μεταφέρεται αν παραστεί ανάγκη, κατ'εφαρμογή των περί διαδοχής ασφαλίσεως διατάξεων, στον Οργανισμό που απονέμει τη σύνταξη.

Όμως προαιρετική ασφάλιση στα ΒΑΕ δεν είναι νοητή και αν ακόμα ο ενδιαφερόμενος κατά το χρόνο της υποχρεωτικής ασφάλισής του, απησχολείτο σ'ένα από αυτά. Τούτο διότι δικαιολογητικός λόγος της εξαιρετικής μεταχείρισεως των ασφαλιζόμενων στα ΒΑΕ αποτελεί η απασχόληση αυτών σε ανάλογες εργασίες, τις οποίες ο οικείος Κανονισμός απαριθμεί περιοριστικά.

Τέλος, ο χρόνος ασφάλισης προαιρετικά δεν λαμβάνεται υπόψη για θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη λόγω:

α) 35ετίας από το ΙΚΑ (ν.825/78 άρθρ. 10 παρ. 2).

β) 37ετίας από οποιοδήποτε Φορέα⁽⁴⁾.

Στην πρακτική εφαρμογή του θεσμού, σύμφωνα με τον α.ν.1846/51 άρθρ. 41, όπως τροποποιήθηκε⁽⁵⁾ δικαίωμα να συνεχίσουν προαιρετικά την ασφάλισή τους στο ΙΚΑ, έχουν όσοι διέκοψαν για οποιοδήποτε λόγο την υποχρεωτική ασφάλιση σε αυτό. Πέραν τούτου απαιτούνται και οι εξής προϋποθέσεις σωρευτικώς:

- Μη ανάληψη εργασίας ασφαλιστέας στο ΙΚΑ. Η ανάληψη εργασίας ή άσκηση επαγγέλματος ασφαλιστέου σε έτερο φορέα, για τους παλαιούς ασφαλισμένους, δεν αποκλείει την προαιρετική συνέχιση στο ΙΚΑ.
- Η συμπλήρωση 500 ΗΕ στην ασφάλιση, εντός των αμέσως πριν από την τελευταία ημέρα εργασίας πέντε ετών, οπότε η αίτηση για προαιρετική συνέχιση πρέπει να υποβληθεί μέσα σε 12 μήνες από την τελευταία ημέρα υποχρεωτικής ασφάλισης. Άλλως απαιτούνται 3000 ΗΕ στην ασφάλιση οποτεδήποτε, οπότε η υποβολή της αίτησης δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς. Για τη συμπλήρωση των ως άνω ΗΕ λαμβάνονται υπόψη ατύπως και ΗΕ από διαδοχική ασφάλιση.
- Να μην είναι ανάπηρος ο αιτών κατά το χρόνο της υποβολής της αίτησης σε ποσοστό 67% και άνω.

Η προαιρετική συνέχιση γίνεται μόνο στους κλάδους που ασφαρίζει το ΙΚΑ (σύνταξη και ασθένεια) και όχι στον ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, ΕΕ και μπορεί να χωρήσει είτε για ένα κλάδο (π.χ. μόνο για σύνταξη) ή για όλους, στους οποίους διατέλεσε υποχρεωτικά ασφαλισμένος ο αιτών. Στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος συνεχίσει προαιρετικώς την ασφάλισή του μόνο για ένα κλάδο από εκείνους που ασφαλίστηκε υποχρεωτικά, μπορεί, αν επιθυμεί, να υποβάλει μεταγενέστερα νέα αίτηση για προαιρετική συνέχιση και για τους λοιπούς κλάδους, εφόσον κατά το χρόνο της υποβολής της εξακολουθούν να πληρούνται στο πρόσωπό του, για τον κλάδο αυτό, όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις.

Εισφορές. Ο ασφαλιζόμενος υποχρεούται να καταβάλλει ολόκληρο το ποσό της εισφοράς (εργοδότη και ασφαλισμένου) των κλάδων που ασφαρίζεται⁽⁶⁾ και που αναλογεί στο τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσεως, στην οποία υπάγονται οι αποδοχές της τελευταίας ημέρας ασφαλιστέας εργασίας, προσαυξημένες με το αναλογούν σε αυτές δώρο εορτών (Χριστουγέννων ή Πάσχα), οπωσδήποτε όμως όχι σε κατώτερες από τις αντιστοιχούσες στο τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία ανήκει το εκάστοτε ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη. Η εισφορά καταβάλλεται υποχρεωτικώς για 25 ΗΕ (ασφάλισης) το μήνα (ν.1654/86 άρθρο 22 παρ. 1 και εγκ. ΙΚΑ 101/87).

Ο προσχωρήσας στην προαιρετική αυτή ασφάλιση με βάση 3000 ΗΕ, μετά συνεχή καταβολή εισφορών προαιρετικώς επί μία τριετία και πάντως πριν από τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας του, δικαιούται, με έγγραφη δήλωσή του, να καταταγεί στην αμέσως ανώτερη ασφαλιστική κλάση από εκείνη στην οποία υπαγόταν. Η νέα κατάσταση ισχύει από την 1 Ιανουαρίου του επομένου έτους από το έτος υποβολής της δήλωσης (ν.1902/90 άρθρ.28).

Η διαμόρφωση νέου τεκμαρτού ημερομισθίου στις ασφαλιστικές κλάσεις μετά την έναρξη της προαιρετικής ασφάλισης, υποχρεώνει τον ασφαλισμένο να καταβάλλει τις εισφορές υπολογιζόμενες στο νέο ποσό αυτού.

Το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο μπορεί να καταβάλλει την εισφορά του ο συνεχίζων προαιρετικά την ασφάλιση, χωρίς να χάσει το δικαίωμα περαιτέρω ασφάλισης, είναι 24 μήνες. Αν αυτή καταβληθεί μέσα στους πρώτους τρεις μήνες από τότε που είναι απαιτητή, δηλαδή από της λήξεως του μηνός στον οποίο αφορά, δεν προσαυξάνεται με πρόσθετα τέλη. Καταβαλλόμενη η εισφορά του μηνός μετά το κατά τ'ανωτέρω τρίμηνο, επιβαρύνεται με πρόσθετα τέλη 3% στον πρώτο μήνα καθυστέρησης συν 1,5% για κάθε επόμενο τοιούτο (ν.2972/2001, άρθρ.13). Τέλος καθυστέρηση καταβολής της εισφοράς μεγαλύτερη από 24 μήνες συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος για την συνέχιση της προαιρετικής ασφάλισης. Οι εισφορές καταβάλλονται στο αρμόδιο Υποκ/μα. Η απεικόνιση της ασφάλισης με όλα τα ασφαλιστικά στοιχεία (ΗΕ, ασφ. κλάση, κλάδος, χρονική περίοδος κλπ.) γίνεται με τη σφραγίδα που επιτίθεται στο ασφαλιστικό βιβλιάριο.

Η ασφάλιση αρχίζει από της υποβολής της αιτήσεως. Η λήξη ή η αναστολή επέρχεται:

- Με τη δήλωση του δικαιούχου ότι δεν επιθυμεί να συνεχίσει περαιτέρω.
- Από καθυστέρηση καταβολής των εισφορών πέραν του 24μηνου.
- Με το θάνατο του ασφαλισμένου. Οφειλόμενες εισφορές μέχρι του θανάτου είναι καταβλητέες εμπρόθεσμα από τους δικαιούχους παροχών.
- Όταν ο ασφαλισμένος καταστεί συνταξιούχος του ΙΚΑ λόγω γήρατος ή αναπηρίας επ'αόριστον.

Αναστολή έχουμε:

- Με την εκ νέου ανάληψη από τον προαιρετικώς ασφαλιζόμενο εξαρτημένης εργασίας, για την οποία

υφίσταται υποχρέωση ασφάλισής του στο ΙΚΑ. Μετά τη λήξη της εργασίας, η προαιρετική ασφάλιση συνεχίζεται άνευ ετέρου, ήτοι χωρίς έρευνα της συνδρομής εκ νέου των προϋποθέσεων ή εγγράφου δηλώσεως του ασφαλισμένου.

· Σε περίπτωση επιδότησης λόγω ασθενείας (α.ν.1841/51 άρθρο 41 παρ.2).

3.-Χρονικές περιόδους υπό αναγνώριση.

Όπως ήδη σημειώσαμε ανωτέρω στην παράγρ. Β', υπό αναγνώριση τελούν οι εξής χρονικές περιόδους:

- Ο χρόνος Στρατιωτικής Υπηρεσίας (Στρ. Υπ.).
- Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών.
- Ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο ετών.
- Ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθενείας και τακτικής ανεργίας.
- Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας.

Ορισμένες περιόδους από αυτές αναγνωρίζονται με εξαγορά και άλλες όχι. Διάκριση υφίσταται και ως προς τη χρησιμότητα της αναγνώρισης για τη θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη ή μόνο για προσαύξηση του ποσού αυτής ή και για τις δύο περιπτώσεις. Τέλος, άλλες περιόδους αναγνωρίζονται απεριορίστως χρονικά και άλλες όχι.

Η ως άνω απαρίθμηση είναι περιοριστική, που σημαίνει ότι οι διατάξεις των επί μέρους φορέων που προέβλεπαν αναγνώριση άλλων χρονικών περιόδων, πλην των ανωτέρω, καταργήθηκαν από 1.5.2001, εκτός των διατάξεων που αναφέρονται στην αναγνώριση χρόνου ασφάλισης στο ΙΚΑ των ιπταμένων φροντιστών και συνοδών της Ολυμπιακής Αεροπορίας και Ολυμπιακής Αεροπλοΐας (ν.1759/88 άρθρο 5 παρ. 4,5 και άρθρο 7) και στο ΙΚΑ-TEAM των οικοδόμων, Η.Ε. υπέρ αγνώστων (ν.1880/90 άρθρο 4 παρ. 4 και 5).

Πάντως οι χρονικές περιόδους που αναγνωρίστηκαν στην ασφάλιση μέχρι 30.4.2001 από τα Ταμεία και εξαγοράστηκαν βάσει των καταργηθεισών διατάξεων, θεωρούνται έγκυροι (βλ. υποσ. 1 παρόντος κεφαλαίου).

Η αναγνώριση ως μέτρο θεσπίζεται υπέρ του ασφαλισμένου και τελεί με τον όρο της καταβολής εισφοράς, παρεκτός και αν ορίζεται άλλως.

Επομένως η άσκηση του δικαιώματος συνεπαγόμενη και οικονομική επιβάρυνση, εναπόκειται στην βούληση του ενδιαφερομένου, εκφραζόμενη με αίτησή του (ΣτΕ 271/59, 207/60, 1433/61). Στο δικαίωμα της αναγνώρισης ενυπάρχει και το δικαίωμα της παραίτησης κατά το μέρος που δεν καταβλήθηκαν εισφορές (εγκ. ΙΚΑ 59/72). Επί πλέον η αναγνώριση στην ασφάλιση περιόδων για τις οποίες δεν παρασχέθηκε ασφαλιστέα εργασία συνιστά ρύθμιση ευεργετική και σαν τέτοια δεν κωλύεται ο νομοθέτης να τάξει ιδιαίτερες προϋποθέσεις για τη θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη (ΣτΕ 2790/90, ΕΔΚΑ 1990 σ.681).

α. Στρατιωτική Υπηρεσία.

Η αναγνώριση και εξαγορά του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας ενεργείται κατά τις διατάξεις του ν.1358/1983 όπως ισχύουν κάθε φορά. Ο νόμος αυτός όπως τροποποιήθηκε και ισχύει προβλέπει ότι:

αα) Δικαίωμα αναγνώρισης της Στρ. Υπ. έχουν όσοι υπηρέτησαν στις ένοπλες δυνάμεις στα Σώματα Ασφαλείας ή στα Σώματα Λιμενικό και Πυροσβεστικό, με θητεία (κληρωτού) ή ως έφεδροι, εθελοντές, μόνιμοι και έχουν ασφαλισθεί ή θα ασφαλισθούν σε ασφαλιστικό Οργανισμό.

Το δικαίωμα ασκείται από τον αφυπηρετηθέντα, οποτεδήποτε πριν ή μετά τη συνταξιοδότησή του. Σε περίπτωση θανάτου του ενδιαφερομένου, πριν ζητήσει την αναγνώριση, το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί από τα δικαιούχα σύνταξης μέλη της οικογενείας του. Προθεσμία για την υποβολή της αίτησης σε κάθε μία από τις ανωτέρω περιπτώσεις δε θέτει ο νόμος.

Σ'ό,τι αφορά στη θητεία και εφεδρική υπηρεσία, αναγνωρίζεται όλος ο χρόνος ανεξαρτήτως διάρκειας. Για την υπηρεσία όμως εθελοντού ανακαταταγμένου και μόνιμου αναγνωρίζονται μέχρι τρία χρόνια. Δεν ενδιαφέρει ο βαθμός με τον οποίο υπηρέτησε ο αιτών την αναγνώριση (στρατιώτης, υπαξιωματικός, αξιωματικός), ούτε αν υπηρέτησε πριν ή μετά την ασφάλισή του ή ακόμη αν υπηρέτησε και πριν λειτουργήσει ο ασφαλιστικός Οργανισμός στον οποίο θα αναγνωρίσει τον χρόνο της Στρ. Υπ., διότι ο νόμος δεν θέτει περιορισμούς ως προς τα θέματα αυτά.

Η εφεδρική υπηρεσία από την 1.4.52 και εφεξής, για την οποία καταβλήθηκε ή θα καταβληθεί εφεδρικό επίδομα από τον ΟΑΕΔ δε χρήζει αναγνώρισης. Η περίοδος της επιδότησης λογίζεται στην ασφάλιση με άλλη διάταξη (βλ. παρόν κεφ. παρ. Β/1). Επίσης αν καταβλήθηκαν ή θα καταβληθούν αποδοχές από τον εργοδότη με το α.ν. 604/68 ή με άλλες

διατάξεις και επήλθε ή θα επέλθει αντίστοιχη ασφάλιση, δε χρήζει αναγνώρισης. Στις περιπτώσεις αυτές αν η ασφάλιση έγινε στο ΙΚΑ για 25 ΗΕ, μπορούν ν'αναγνωρισθούν άλλες 5 ημέρες κατά μήνα, χωρίς την καταβολή εισφορών, για λόγους ίσης μεταχείρισης με τους ασφαλισμένους, οι οποίοι αναγνωρίζουν, στο ΙΚΑ τη Στρ. Υπ. με 30 ΗΕ κατά μήνα ενώ υπολογίζουν την εξαγορά με 25 τοιαύτες (εγκ. ΙΚΑ 54/85, ΔΕΝ 41/426). Γι'αυτούς που αναγνωρίζουν τη Στρ. Υπ. στα ειδικά Ταμεία δεν ανακύπτει θέμα συμπληρωματικής αναγνώρισης.

Η υπηρεσία του μόνιμου στρατιωτικού μεταφέρεται, εφόσον αυτή δεν λήφθηκε υπόψη για την απονομή σύνταξης από το Δημόσιο. Υπό τον όρο αυτό η εν λόγω υπηρεσία του μόνιμου μεταφέρεται και με τις διατάξεις του ν.1405/83 άρθρο 4 με ευνοϊκότερους όρους εξαγοράς (βλ.κεφ.ΧΙΙΙ). Στην επικουρική ασφάλιση ο χρόνος υπηρεσίας του μόνιμου στρατιωτικού υπολογίζεται χωρίς εξαγορά με τις διατάξεις του ν.δ. 4202/61 περί διαδοχικής ασφάλισης (ΣΤΕ 2402/75) από τους αντίστοιχους φορείς (ΜΤΣ κλπ.)

Κάθε αναγνώριση ανάγεται ασφαλιστικά στη χρονική περίοδο που διανύθηκε η Στρ.Υπ. Ωστόσο, το ευεργέτημα της αναγνώρισης της υπηρεσίας αυτής στο διπλάσιο, που ισχύει σε ορισμένες περιπτώσεις στο Δημόσιο (γραμμή των πρόσω), προβλεπόμενο από ειδικές διατάξεις, δεν εφαρμόζεται στην κοινωνική ασφάλιση (ΣΤΕ 3763/86, 1568/87, ΕΔΚΑ 1987 σ.520).

Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την αναγνώριση Στρ. Υπ. που ίσχυαν μέχρι της δημοσίευσής του ν.1358/83, ήτοι μέχρι 24.5.83 έπαυσαν να ισχύουν μετά την 1.5.2001.

Ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να ζητήσει την αναγνώριση και μέρος μόνον του όλου χρόνου.

ββ) Ο χρόνος που αναγνωρίζεται λαμβάνεται υπόψη οπωσδήποτε για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης και σε ορισμένες περιπτώσεις για τη θεμελίωση δικαιώματος σ'αυτήν. Η διαφορά μεταξύ των όρων "θεμελίωση δικαιώματος" και "προσαύξηση του ποσού της σύνταξης" είναι ουσιαστική στο ασφαλιστικό δίκαιο. Στην περίπτωση της θεμελίωσης οι αναγνωριζόμενες ΗΕ προστίθενται στην ασφάλιση και προσμετρούνται για τη συμπλήρωση των ασφαλιστικών προϋποθέσεων που απαιτούνται κάθε φορά. Οι ημέρες αυτές λαμβάνονται υπόψη και για την προσαύξηση της σύνταξης. Αντίθετα στην περίπτωση της προσαύξησης πρέπει να έχει θεμελιωθεί το δικαίωμα σε σύνταξη από άλλη ασφάλιση και οι αναγνωριζόμενες ΗΕ να ληφθούν υπόψη μόνο για την προσαύξηση του ποσού αυτής εφόσον βεβαίως συντελούν σ'αυτήν.

Το πότε ο αναγνωριζόμενος στην ασφάλιση χρόνος της Στρ.Υπ. λαμβάνεται υπόψη για θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη, το ορίζει σαφώς ο νόμος ως εξής:

Για σύνταξη γήρατος. Αν ο ασφαλισμένος πραγματοποιήσει 3.600 ΗΕ ή 12 έτη από άλλη ασφάλιση και συμπλήρωσε το 58ο έτος της ηλικίας του (άνδρας ή γυναίκα). Εξαιρέση αποτέλεσε η αναγνώριση για θεμελίωση δικαιώματος και με 10.500 Η.Ε. από τις οποίες 7.500 Η.Ε. στα ΒΑΕ για συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ (βλ. κεφ. ΙΙΙ. παρ. Α/2/γ).

Για σύνταξη λόγω αναπηρίας. Εφόσον ο ασφαλισμένος είναι ανατομοφυσιολογικά ανάπηρος (ιατρική κρίση) με ποσοστό πάνω από 67% και έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση 900 ΗΕ ή τριετή ασφάλιση.

Για σύνταξη λόγω θανάτου. Τα δικαιούχα παροχών μέλη της οικογένειας του θανόντος ασφαλισμένου μπορούν ν'αναγνωρίσουν το χρόνο Στρ.Υπ. αυτού και για θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη λόγω θανάτου εφόσον ο θανών είχε πραγματοποιήσει 900 ΗΕ ή τριετή ασφάλιση πριν ή μετά τη στράτευσή του και

- Η χήρα έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας της.
- Τα τέκνα δεν έχουν υπερβεί το 18^ο έτος της ηλικίας τους ή το 24^ο τοιούτο αν σπουδάζουν σε ανώτατες ή ανώτερες Σχολές. Τα τέκνα δικαιούνται σε αναγνώριση ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας εφόσον είναι ανάκανα για κάθε βιοποριστική εργασία από ανικανότητα προϋπάρχουσα της συμπλήρωσης του 18^{ου} έτους της ηλικίας τους (ν.1539/85 άρθρο 23 παρ. 1).

Και ενώ η διάταξη αναφέρεται στη χήρα και τα τέκνα, το ΙΚΑ, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, δέχεται ότι αναλόγως αυτή εφαρμόζεται και στα άλλα μέλη της οικογένειας που τυχόν καθίστανται δικαιούχοι σύνταξης λόγω θανάτου, όπως είναι οι γονείς που πρέπει να έχουν υπερβεί το 60ό έτος ηλικίας και οι εγγονοί και πρόγονοι που κρίνονται όπως τα τέκνα (εγκ.ΙΚΑ 118/85).

Οι 3.600 ή 900 ΗΕ ή τα αντίστοιχα έτη ασφάλισης που απαιτούνται δεν είναι απαραίτητο να έχουν πραγματοποιηθεί στην ασφάλιση του Οργανισμού από τον οποίο θα χορηγηθεί σύνταξη, αλλά και σε οποιονδήποτε άλλο, αρκεί να είναι εξ'εκείνων που μεταφέρονται με το σύστημα της διαδοχικής ασφάλισης. (Βλ.κεφ.ΧΙΙΙ).

Ο νόμος ορίζει ότι η αναγνώριση γίνεται από ένα μόνο Οργανισμό κυρίας ασφάλισης και ένα μόνο επικουρικής, που θα επιλέξει ο ασφαλιζόμενος (άρθρο 1 παρ. 2 ν.1358/83, όπως αντικ. με το ν.1539/85 άρθρο 23 παρ. 1 και ΣΤΕ 3066/92 ΕΔΔΔΔ 1994 σ.97). Πάντως επιλογή δύο ομοειδών Οργανισμών, με σκοπό την αναγνώριση σε καθένα μέρος της υπηρεσίας, δεν είναι δυνατή. Περαιτέρω, ο ν.1539/85 στο άρθρο 23 παρ. 2 κάνει ορισμένες διακρίσεις σε περίπτωση παραλλήλου ασφάλισης για την αυτή ή άλλη εργασία.

Ειδικά ως προς το ΙΚΑ που έχει ως μονάδα μέτρησης της ασφάλισης την **ημέρα εργασίας** με την εξαγορά αναγνωρίζονται 30 ΗΕ στην ασφάλιση για κάθε μήνα στράτευσης (άρθρ. 2 παρ. 2) ήτοι 360 ΗΕ κατ'έτος, ανεξάρτητα

εάν η εξαγορά υπολογίζεται επί του μηνιαίου μισθού ή του 25πλασίου του ημερομισθίου (Εγκ.ΙΚΑ 126/83), και εντάσσονται στον κλάδο συντάξεων (κοινή ασφάλιση).

Ερμηνεύοντας τα ως άνω ως προς το όριο ηλικίας για θεμελίωση του δικαιώματος σε σύνταξη, οφείλουμε να τονίσουμε ότι ο ασφαλισμένος ειδικού Ταμείου που εξέρχεται σε σύνταξη στο 55^ο έτος της ηλικίας του δεν μπορεί να προσμετρήσει το χρόνο της Στρ. Υπ., έστω και αν έχει αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί, για να συμπληρώσει φερ'επιπέιν την 25ετή συντάξιμη υπηρεσία ή οποιαδήποτε άλλη υπέρτερη αυτής που απαιτείται για να θεμελιώσει το δικαίωμα σε σύνταξη. (Διοικ. Πρωτ.Αθην. 8603/1996 ΕΔΚΑ 1998 σ.247). Το αυτό ισχύει και προκειμένου για σύνταξη λόγω 35ετίας με ή χωρίς όριο ηλικίας. Ο χρόνος της Στρ.Υπ. υπολογίζεται για τη συμπλήρωση των 10.500 ΗΕ προκειμένου για το ΙΚΑ ή της 35ετίας προκειμένου για τα άλλα ταμεία, αλλά μόνο με τη συμπλήρωση του 58ου έτους της ηλικίας. Στο ΙΚΑ προσμετρώνται και οι πέραν των 300 ΗΕ κατ'έτος και μέχρι 360 (εγκ.ΙΚΑ 90/83 ΔΕΝ 1983/79).

γγ) Όπως προαναφέρθηκε η αναγνώριση τελεί υπό τον όρο της εξαγοράς. Ο υπολογισμός του ποσού που απαιτείται διαφέρει κατά φορέα ασφάλισης (κυρίας ή επικουρικής). Για καθένα εν ενεργεία μισθωτό ή συνταξιούχο του ΙΚΑ, ή ειδικού Ταμείου (κύρια ασφάλιση) ο υπολογισμός της εισφοράς γίνεται με το ποσοστό του κλάδου συντάξεων του ΙΚΑ (εργοδότη και ασφαλισμένου) που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης (20%). Αυτό υπολογίζεται για τον εν ενεργεία μισθωτό στις αποδοχές που ελάμβανε κατά τον τελευταίο μήνα, πλήρους απασχόλησης, πριν από την υποβολή της αίτησης, χωρίς την προσθήκη του αναλογούντος μέρους των επιδομάτων δώρων εορτών και άδειας. Πάντως αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες του 25πλασίου του ημερομισθίου ανειδικεύτου εργάτη, ή μεγαλύτερες του 25πλασίου του εκάστοτε τεκμαρτού ημερομισθίου της ανωτάτης ασφαλιστικής κλάσεως του ΙΚΑ (για το έτος 2003 Ευρώ 1912,75). Για το συνταξιούχο, το ως άνω ποσοστό εισφοράς υπολογίζεται στο 25πλάσιο του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης, προκειμένου για το ΙΚΑ ή του μισθού, προκειμένου για τα άλλα ταμεία που απονεμήθηκε η σύνταξη, όπως διαμορφώθηκε κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση (ν.1759/88 άρθρ. 12 παρ. 6), επί τον αριθμό, σε κάθε περίπτωση, των μηνών Στρ. Υπ. που αναγνωρίζονται.

Σ'όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις των εν ενεργεία ασφαλισμένων το ποσό εξαγοράς μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ, οπότε μειούται κατά 15% ή να καταβληθεί σε μηνιαίες δόσεις, ίσες το πολύ προς τον αριθμό των αναγνωριζομένων στην ασφάλιση μηνών.

Η καθυστέρηση καταβολής της δόσης ή μέρους αυτής πέραν των τριών μηνών, από τότε που θα καταστεί απαιτητή, έχει σαν μοναδική συνέπεια να μην υπολογίζονται στην ασφάλιση οι ημέρες που αναγνωρίστηκαν και αντιστοιχούν στη μη καταβληθείσα δόση ή στο μη καταβληθέν μέρος αυτής. Η συνέπεια αυτή δημιουργεί εξ αντιθέτου ευχέρεια στον ενδιαφερόμενο να περιορίσει εκ των υστέρων το χρόνο που θα αναγνωρίσει τελικά. Πρόσθετα τέλη, για καθυστέρηση καταβολής εισφορών, δεν επιβάλλονται. Στις περιπτώσεις αυτές επέρχεται μερική ή ολική ανάκληση της πράξης αναγνώρισης της Στρ. Υπ. Η ολική ανάκληση γίνεται μετά πάροδο τριμήνου από τη λήξη του μηνός εντός του οποίου έπρεπε να καταβληθεί η τελευταία δόση. Στην περίπτωση αυτή αλλά και σε κάθε άλλη όμοια που απωλέσθηκε η προθεσμία λόγω παρόδου τριμήνου δεν νομιμοποιείται ο ενδιαφερόμενος να επανέλθει με νέα αίτηση.

Τέλος, αν ο ασφαλισμένος καταστεί συνταξιούχος πριν από την εξόφληση του ποσού εξαγοράς, το οφειλόμενο ποσό, το μη παραγραφέν λόγω παρόδου των τριών μηνών, παρακρατείται από τη σύνταξη, κατά μήνα, με ποσό ίσο με το 1/3 της σύνταξης (ν.1539/85 άρθρ. 23 παρ. 8).

Το ποσό που προκύπτει για την αναγνώριση Στρ.Υπ. σε συνταξιούχο μπορεί επίσης να καταβληθεί εφάπαξ, οπότε μειούται κατά 15%. Αντ'αυτού είναι δυνατό να κανονισθεί σε μηνιαίες δόσεις, ίσες το πολύ με τον αριθμό των μηνών Στρ.Υπ. που αναγνωρίζονται, ή η παρακράτηση να γίνει από τη σύνταξη δια ποσού ίσου με το 1/3 αυτής, αδιαφόρως από το ύψος της προσαύξεσης που προκύπτει από την προσθήκη της Στρ.Υπ. (ν.1538/83 άρθρ. 3 παρ. 1, όπως αντικαταστάθηκε με το ν.1759/88 άρθρ. 12 παρ. 5).

β. Γονική άδεια.

Δικαίωμα στη λήψη της γονικής άδειας έχει ο γονέας που εργάζεται ως μισθωτός ή με σχέση έμμισθης εντολής και έχει συμπληρώσει ένα χρόνο εργασίας στον ίδιο εργοδότη, αδιαφόρως αριθμού απασχολουμένων στον εργοδότη αυτό, και ασχέτως εάν ο άλλος των συζύγων εργάζεται έξω από το σπίτι.

Η άδεια παρέχεται για περίοδο μετά από τη λήξη της άδειας μητρότητας και μέχρις ότου το παιδί συμπληρώσει ηλικία 3,5 ετών. Χορηγείται χωρίς αποδοχές και η διάρκειά της μπορεί να φθάσει τους 3,5 μήνες για κάθε γονέα και σε περίπτωση διάστασης, διαζυγίου, χηρείας ή γέννησης τέκνου εκτός γάμου, η άδεια φθάνει στους 6 μήνες στον γονέα που έχει την επιμέλεια του παιδιού. Το δικαίωμα ασκείται και για υιοθετημένο παιδί.

Η διάταξη ορίζει τα ελάχιστα όρια της ασφαλιστικής προστασίας. Εάν από ΣΣΕ, διαιτητικές αποφάσεις, οργανισμούς ή κανονισμούς εργασίας ή άλλες ρυθμίσεις εξομοιωτικού χαρακτήρα, προβλέπεται χρόνος γονικής άδειας μεγαλύτερος των ανωτέρω, αναλόγως μεγαλύτερη είναι και η ασφαλιστική κάλυψη.

Σε περίπτωση ύπαρξης περισσότερων παιδιών, το δικαίωμα ασκείται αυτοτελώς για κάθε παιδί, εφόσον από τη λήξη της άδειας για το προηγούμενο παιδί μεσολάβησε ένας χρόνος πραγματικής απασχόλησης στον ίδιο εργοδότη. Η σχετική διάταξη, στο θέμα αυτό, προδήλως αναφέρεται στα παιδιά που γεννιούνται σε διαφορετικούς τοκετούς και όχι σε διδυμοτοκία (δίδυμα κλπ.), για τα οποία η μία άδεια θεωρείται επαρκής για τις ανάλογες φροντίδες.

Συναφώς προβλέφθηκε ρητά, ώστε η τυχόν καταγγελία της σύμβασης εργασίας, εξαιτίας της άσκησης του δικαιώματος για τη λήψη της γονικής άδειας, να θεωρείται άκυρη. Κατά μείζονα λόγο, άκυρη είναι η καταγγελία και κατά τη διάρκεια της γονικής άδειας (ν.1483/84 άρθρ. 1-5, ΕΓΣΣΕ της 9.6.1993 και ν.2639/98 άρθρ. 25).

Κατά τα ισχύοντα, λοιπόν, ο χρόνος της γονικής άδειας, που είναι χωρίς αποδοχές, από της ισχύος του ν.1483/84 και εφεξής (8.10.1984), μπορεί να αναγνωρισθεί στην ασφάλιση με τη καταβολή εισφορών (εργοδότη και ασφαλισμένου) από τον ασφαλισμένο. Ο ν.1483/84 στο άρθρ. 6 ορίζει ότι παρέχεται πλήρης ασφαλιστική κάλυψη. Για τούτο το ΙΚΑ έχει δεχθεί ότι καλύπτονται όλοι οι κλάδοι (σύνταξη, ασθένεια, επικουρική σύνταξη, αλλά και ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, Εργ. Εστία), όχι όμως και υπαγωγή στα ΒΑΕ (εγκ.ΙΚΑ 20/85, 26/93). Η θέση αυτή του ΙΚΑ είναι μαχητή. Ανεξαρτήτως όμως τούτου, το γεγονός ότι η αναγνώριση αποτελεί δικαίωμα του ασφαλισμένου, ασκούμεο με έγγραφη αίτησή του και μάλιστα με οικονομική αποκλειστικά επιβάρυνσή του, εμπεριέχει και το δικαίωμα της παραίτησης ή της μερικής χρήσεως του (βλ. ανωτ. περίπτ. 3). Επομένως ο ενδιαφερόμενος, έχουμε τη γνώμη, μπορεί να περιορίσει με την αίτησή του, αφενός τους κλάδους ασφάλισης στους οποίους θέλει να υπαχθεί και αφετέρου, όλο ή μέρος του χρονικού διαστήματος της άδειας που επιθυμεί να αναγνωρίσει. Πάντως, το δικαίωμα της αναγνώρισης ασκείται για κάθε περίπτωση μόνο μία φορά.

Για την αίτηση προς ασφάλιση δεν προβλέπεται προθεσμία. Μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε. Ωστόσο, η χρονολογία υποβολής της αποτελεί στοιχείο του συνολικού ποσού εξαγοράς. Τούτο προσδιορίζεται από το ποσοστό εισφοράς (εργοδότη και ασφαλισμένου) των επιλεγόμενων κλάδων ασφάλισης, υπολογιζόμενο στο 25πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη που ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης επί τους μήνες που αναγνωρίζονται.

Το ποσό τούτο μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ, εντός τριμήνου από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης του Οργανισμού, οπότε μειούται κατά 15%, ή άλλως σε δόσεις ίσες με τους αναγνωριζόμενους μήνες. Η πρώτη δόση είναι καταβλητέα μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από το μήνα της κατά τα ανωτέρω κοινοποίησης. Καθυστέρηση καταβολής δόσεως συνεπιφέρει επιβάρυνση του ποσού αυτής με πρόσθετο τέλος 3% για το πρώτο μήνα και ανά 1,5% για κάθε περαιτέρω μήνα καθυστέρησης. Πάντως, καθυστέρηση καταβολής δόσεως πέραν του εξαμήνου από τη λήξη της τελευταίας δόσης συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος προς αναγνώριση του χρόνου που αντιστοιχεί στις δόσεις που δεν έχουν εξοφληθεί (ν.1483/84 άρθρ. 6, ν.2084/92 άρθρ.40 και 47 παρ. 12, ν.2335/95 άρθρ. 5 παρ. 3). Για την αξιοποίηση της ασφάλισης βλ. κατωτέρω περίπτ. δ΄.

γ. Εκπαιδευτική άδεια.

Παρότι ο θεσμός αυτός δεν αντιμετωπίζεται ευθέως από το εργατικό δίκαιο, τούτο δεν αγνοεί το πραγματικό γεγονός, όταν η χρήση της γίνεται με συμφωνία εργοδότη-μισθωτού. Το σύνηθες είναι ότι η άδεια παρέχεται χωρίς αποδοχές. Η συμφωνία της απουσίας από την εργασία για την αιτία αυτή εμπεριέχει την πρόθεση διατήρησης της εργασιακής σχέσης, υπό καθεστώς αναστολής (Α.Π.1534/86). Ο χρόνος της αντίστοιχης απουσίας λογίζεται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλες τις ευεργετικές επιπτώσεις υπέρ του μισθωτού. Η έλλειψη, όμως, του στοιχείου της αμοιβής δεν καθιστά υποχρεωτική την ασφάλιση στους οικείους φορείς. Το κενό ασφάλισης ήλθε να καλύψει ο νομοθέτης με τους νόμους που αναφέρουμε στην αρχή της παραγρ. Β΄ ανωτέρω.

Βάσει τούτων, παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να αναγνωρίσει το χρόνο της εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο ετών, στην ασφάλιση του φορέα (κύριας και επικουρικής), στον οποίο υπαγόταν κατά το χρόνο χορήγησης αυτής. Πάντως, για την αναγνώριση απαιτείται αίτηση, η οποία, θεωρητικά, είναι απρόθεσμη, Ωστόσο, επειδή η εξαγορά υπολογίζεται κατά το νόμο στις αποδοχές του ασφαλισμένου (αιτούντος) κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, το ΙΚΑ δέχεται, κατά συσταλτική ερμηνεία, ότι αυτή πρέπει να υποβληθεί κατά τη διάρκεια του ενεργού ασφαλιστικού δεσμού από υποχρεωτική ή προαιρετική ασφάλιση (εγκ. ΙΚΑ 78/93 και 90/95). Θα μπορούσε ίσως να αντιπαρατεθεί ότι η ως άνω ερμηνεία διέπεται από αποπνικτική τυπικότητα, υπερβαίνουσα το λογισμό του νομοθέτη, σκοπός του οποίου ήταν η άσκηση του δικαιώματος να γίνεται απρόθεσμα, οποτεδήποτε ήθελε κρίνει τούτο συμφέρον από ασφαλιστικής και οικονομικής άποψης ο ενδιαφερόμενος. Εν πάση περιπτώσει, η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από βεβαίωση του εργοδότη που να εκδόθηκε το χρόνο χορήγησης της εκπαιδευτικής άδειας, από την οποία να προκύπτει ο λόγος της χορήγησης και η διάρκειά της.

Η αναγνώρισή της στην ασφάλιση τελεί υπό τον όρο της εξαγοράς. Το αναλογούν ποσό αυτής προκύπτει από το ποσοστό του κλάδου σύνταξης κύριας - επικουρικής κάθε φορά (εργοδότη και ασφαλισμένου), χωρίς ΒΑΕ ή εισφορά επαγγελματικού κινδύνου, υπολογιζόμενο στις αποδοχές του ασφαλισμένου κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης επί τους μήνες που αναγνωρίζονται.

Ο νόμος δεν ρυθμίζει τον τρόπο εξόφλησης. Για λόγους, όμως, ίσης μεταχείρισης με τους αναγνωρίζοντες στην ασφάλιση το χρόνο γονικής άδειας, η εξαγορά γίνεται είτε εφάπαξ είτε σε μηνιαίες δόσεις, τόσες όσοι και οι μήνες αναγνωρίσεως. Η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής της δόσης, το ποσό αυτής επιβαρύνεται με τα πρόσθετα τέλη από 3-7,5%. Τούτο, γιατί το ΙΚΑ τουλάχιστον, δέχεται ότι η καθυστέρηση καταβολής δόσης πέραν του εξαμήνου έχει ως συνέπεια την απώλεια του δικαιώματος για αναγνώριση του χρόνου που αντιστοιχεί τόσο στις δόσεις που καθυστερούν, όσο και στις μη λιξιπρόθεσμες δόσεις. Στην περίπτωση αυτή αναγνωρίζεται μόνο ο χρόνος που αντιστοιχεί στις εξοφλημένες δόσεις.

Εκπαιδευτική άδεια που χορηγήθηκε πριν από την ισχύ του ν.1483/84 (8.10.84), αποδεικνυόμενη από επίσημα στοιχεία, δεν αποκλείεται της αναγνώρισης (Διοικ. Εφ.Αθ. 1134/97).

δ. Αξιοποίηση ασφαλιστικά των περιόδων: Γονικής και εκπαιδευτικής άδειας.

Ο χρόνος που αναγνωρίζεται με εξαγορά στην ασφάλιση, για τις περιόδους της γονικής άδειας και / ή της εκπαιδευτικής άδειας, λαμβάνεται υπόψη τόσο για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, την προσμέτρησή της δηλαδή στο λοιπό χρόνο ασφάλισης για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων για συνταξιοδότηση, όσο και για την προσαύξηση του ποσού της σύνταξης. Ωστόσο, επειδή δεν πρόκειται για χρόνο πραγματικής ασφάλισης, αλλά οι αντίστοιχες περίοδοι αδειών λογίζονται ασφαλιστές από αναγνώριση, δεν προσμετρούνται για τη συμπλήρωση 10.500 ΗΕ για τη συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ λόγω 35ετίας στο 58^ο έτος της ηλικίας ή με 11.100 ΗΕ (37ετία) χωρίς όριο ηλικίας⁽⁷⁾. Προσμετρούνται, όμως, σε κάθε άλλη περίπτωση συνταξιοδότησης από το ΙΚΑ και οπωσδήποτε σε κάθε περίπτωση, συμπεριλαμβανομένης και της 35ετίας, από τα άλλα Ταμεία, όχι όμως και την 37ετία.

ε. Χρόνος επιδότησης λόγω: Ασθενείας ή Ανεργίας.

Ο νόμος ορίζει "ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθενείας και τακτικής ανεργίας συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος και μέχρι διακόσιες (200) ημέρες την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης για την επιδότηση λόγω ασθενείας και μέχρι διακόσιες (200) ημέρες για την επιδότηση τακτικής ανεργίας κατά το αυτό χρονικό διάστημα". Οι προαναφερόμενες ημέρες συνυπολογίζονται χωρίς εξαγορά, μόνο για τη συμπλήρωση των γενικών προϋποθέσεων που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία για τη θεμελίωση δικαιώματος σε σύνταξη γήρατος και όχι βεβαίως και για τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης. Επομένως εάν ο ασφαλισμένος με τη λοιπή ασφάλισή του συμπληρώνει το χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για σύνταξη, οι ημέρες επιδότησης δεν προσμετρούνται. Δεν προσμετρούνται επίσης για τη συμπλήρωση από το ΙΚΑ των 10.500 ΗΕ ή 11.100 ΗΕ για σύνταξη λόγω 35ετίας και 37ετίας αντίστοιχα, ούτε για συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ της μητέρας με ανήλικο ή ενήλικο αλλά ανάπηρο παιδί γιατί προέρχονται από αναγνώριση. Στα ειδικά Ταμεία εάν η 35ετής ασφάλιση συμπληρώνεται με τις ως άνω ημέρες επιδότησης δεν υφίσταται κώλυμα συνυπολογισμού τους, αλλά μόνο για θεμελίωση και όχι για υπολογισμό του ποσού της σύνταξης.

Παράδειγμα: Έτσι ότι ο ασφαλισμένος έχει πραγματική ασφάλιση σ'ένα από τα ως άνω ειδικό Ταμείο 33 ετών και 8 μηνών και ανά 200 ημέρες επιδότησης (σύνολο 400=16 μήνες) στη τελευταία 10ετία. Θεμελιώνει δικαίωμα σε σύνταξη 35ετίας, αλλά η σύνταξη θα υπολογισθεί στα 34 έτη.

Εν πάση περιπτώσει και στα ειδικά αυτά Ταμεία η ασφάλιση από τις ανωτέρω επιδοτήσεις δεν προσμετρούνται για τη σύνταξη λόγω 37ετίας.

στ. Περίοδος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας.

Για τη θεμελίωση των ελαχίστων προϋποθέσεων σε σύνταξη γήρατος για κάθε φορέα και μόνο γι'αυτό, χωρίς εξαγορά, συνυπολογίζεται και ο χρόνος που ο ασφαλισμένος έχει συνταξιοδοτηθεί λόγω αναπηρίας (αναπηρία βαρεία, απλή, μερική) οποτεδήποτε στο παρελθόν, όπως στην περίπτωση επιδότησης λόγω ανεργίας ή ασθενείας ισχύει.

Γ' Πλασματικός χρόνος ασφάλισης σε μητέρες.

Με το ν.3029/02, άρθρ. 4 παρ. 7, για την έμμεση ενίσχυση του δημογραφικού προβλήματος, προβλέπεται η πριμοδότηση με Η.Ε. στις γυναίκες που ασφαλιζονται στο ΙΚΑ και, υπό προϋποθέσεις στους άνδρες που αποκτούν παιδιά από 1.1.2003. Αναγνωρίζεται σε αυτές πλασματικός χρόνος.

Ορίζει, λοιπόν, ο νόμος.

1.- Οι γυναίκες που ασφαλιζονται στο ΙΚΑ, προφανώς για τον κλάδο σύνταξης, και αποκτούν από 1.1.2003 και μετά παιδιά, δικαιούνται να αναγνωρίσουν στο Ίδρυμα στον ως άνω κλάδο, χρόνο ασφάλισης:

- Ενόσ έτους (ήτοι 300 ΗΕ) για το πρώτο παιδί.
- Ενόσ και μισού έτους (ήτοι 450 ΗΕ) για το δεύτερο παιδί.
- Δύο ετών (ήτοι 600 ΗΕ) για το τρίτο παιδί.

Από το χρόνο αυτό κατά περίπτωση αφαιρείται ό,τι χρόνος ασφάλισης έχει αναγνωρισθεί ως γονική άδεια.

Για τα παιδιά άνω των τριών ο νόμος δεν προβλέπει πριμοδότηση.

Πρόκειται για αναγνώριση πλασματικού χρόνου, με την έννοια ότι δεν εντάσσεται σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συντελείται δε αυτή για "...να συμπληρώσουν τον οριζόμενο κατά περίπτωση από τις ισχύουσες διατάξεις χρόνο ασφάλισης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος στο αντίστοιχο προς τον χρόνο ασφάλισης πλήρες όριο ηλικίας.....".

Κατά συνέπεια, αν η μητέρα έχει συμπληρώσει τον κατά περίπτωση απαιτούμενο χρόνο προς συνταξιοδότηση από άλλη ασφάλιση (υποχρεωτική, από αναγνώριση, προαιρετική, διαδοχική κ.λ.π.) δεν δικαιούται σε αναγνώριση βάσει του νέου νόμου.

Πέραν αυτού, ο αναγνωριζόμενος χρόνος δεν λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση των 37 ετών για σύνταξη χωρίς όριο ηλικίας (Κεφ. ΙΙΙ, παράγρ. 9/2/α) για τη συμπλήρωση 35ετούς ασφάλισης για συνταξιοδότηση με ή χωρίς όριο ηλικίας (Κεφ.ΙΙΙ, παραγρ. Α/2/β) και για τη λήψη μειωμένης σύνταξης (π.χ. στο 50^ο έτος ηλικίας με ανήλικο παιδί). Επίσης ο αναγνωριζόμενος χρόνος δεν λογίζεται ότι διανύθηκε στα ΒΑΕ.

Με βάση τις εν λόγω εξαιρέσεις η αναγνώριση λαμβάνεται υπόψη για τη συμπλήρωση των ακόλουθων προϋποθέσεων όπως αναλύονται στο Κεφ. ΙΙΙ, παράγρ. Α/2/δ.

- Των 4.500 ΗΕ, για συνταξιοδότηση στο 60^ο έτος ηλικίας.
- Των 10.000 ΗΕ, για συνταξιοδότηση στο 57^ο έτος ηλικίας.
- Των 4.500 ΗΕ, για συνταξιοδότηση στο 55^ο έτος της ηλικίας στα ΒΑΕ, χωρίς όμως, όπως ήδη, αναφέρθηκε, να λογίζεται ο αναγνωριζόμενος χρόνος ότι διανύθηκε στα ΒΑΕ.
- Των 5.500 ΗΕ, για τη συνταξιοδότηση στο 55^ο έτος της ηλικίας με ανήλικο παιδί.

2.- Άλλωστε, επειδή η αναγνώριση συντελεί, όπως προαναφέρθηκε, στη συμπλήρωση για θεμελίωση δικαιώματος, ο νόμος ρητά προέβλεπε ότι το αντίστοιχο δικαίωμα "ασκείται κατά την υποβολή της αίτησης πλήρους συνταξιοδότησης λόγω γήρατος". Η ρητή αυτή αναφορά θέτει αφανώς και έναν άλλο περιορισμό. Αποκλείει δηλαδή την αναγνώριση του πλασματικού χρόνου για σύνταξη λόγω αναπηρίας ή λόγω θανάτου. Κατά το χρόνο άσκησης του δικαιώματος δεν ενδιαφέρει η ηλικία των παιδιών, η οικογενειακή και η επαγγελματική τους κατάσταση, ούτε, βεβαίως, και οι αντίστοιχες θέσεις της μητέρας.

3.- Εάν το δικαίωμα της αναγνώρισης δεν ασκείται από τη μητέρα, μπορεί να ασκηθεί από τον πατέρα για τη συμπλήρωση των ισχυουσών για τους άνδρες προϋποθέσεων συνταξιοδότησης.

Οι προϋποθέσεις αυτές είναι οι πρώτες τρεις που αναφέρονται ανωτέρω για τις γυναίκες με αντίστοιχα, όμως, όρια ηλικίας των 65, 62 και 60 ετών.

Ουδαμού στο νόμο γίνεται λόγος για εξαγορά του αναγνωριζόμενου στην ασφάλιση πλαστικού χρόνου. Τούτο δεν είναι τυχαίο. Στο κατατεθέν στη Βουλή σχέδιο νόμου υπήρχε διάταξη η οποία όριζε ότι το ποσό της εξαγοράς **βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό**.

Η διάταξη αυτή διαγράφηκε με τροπολογία του Υπουργού πριν από την έναρξη της συζήτησης επί του νομοσχεδίου χωρίς να αναπληρωθεί με άλλη. Έτσι δημιουργήθηκε κενό δικαίου, εκτός και ήθελε ερμηνευθεί ότι η αναγνώριση γίνεται χωρίς εξαγορά, πράγμα απίθανο μιν, αλλά καθόλου παράδοξο λόγω του κενού που δημιουργήθηκε. Η προβλεπόμενη από το νόμο Υπουργική απόφαση με την οποία θα ορισθούν: "Οι διαδικασίες αναγνώρισης του ανωτέρω πλασματικού χρόνου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την υλοποίηση των διατάξεων της παραγράφου αυτής...." δε καλύπτει, φρονούμε το θέμα, από έλλειψη ρητής εξουσιοδότησης, δοθέντος ότι η "εξαγορά" αυτή καθ'εαυτήν, δεν συνιστά "λ ε π τ ο μ ε ρ ι α" στο ασφαλιστικό δίκαιο.

5.-Ρητά ορίζεται στο νόμο η αναγνώριση δεν ισχύει για τους ασφαλιζόμενους στα Ειδικά Ταμεία ίσως γιατί στην πρακτική της Κ.Α. έλλειμμα ασφάλισης εμφανίζουν οι υπαγόμενοι στο ΙΚΑ λόγω εποχιακής απασχόλησης, περίοδοι ανεργίας κλπ. Από τα συμφραζόμενα προκύπτει ότι δεν εφαρμόζεται και στα Επικουρικά Ταμεία. Έχει όμως εφαρμογή στους ασφαλιζόμενους στο ΙΚΑ "παλαιούς" και "νέους" ασφαλισμένους.

Υποσημειώσεις Κεφ. ΙΙ.-

(1) ν.2084/92 άρθρ.40 και 47 παρ. 12 όπως το πρώτο τροποποιήθηκε με τους ν:2335/95 άρθρ.5, 2556/97 άρθρ. 16 παρ. 7 και 2874/2000 άρθρ.28.

(2) Α.Ν.1846/51 άρθρ. 27 όπως τροποποιήθηκε, ν.2556/97 άρθρ.2 παρ. 8 και άρθρ. 4 παρ. 3 και ν.2972/2000 άρθρ. 11 και 15 παρ. 8.

(3) Η ασφάλιση αυτή συνεχίζεται στο ΙΚΑ με τον α.ν.1846/51, άρθρ. 2 παρ. 2. Στα λοιπά ειδικά Ταμεία συνεχίζεται βάσει ειδικών Καταστατικών διατάξεων και όπου τέτοιες δεν έχουν θεσπισθεί, ισχύει ό,τι στο ΙΚΑ, από τη νομοθεσία του οποίου πηγάζει γενική αρχή δικαίου (ΣτΕ: 1126/56, 1087/63, 649/70 και 1150/71).

(4) Βλ.ν. 3029/2002 άρθρ. 2 παρ. 2 και Γ.Ψηλού: Μεταρρύθμιση του συστήματος Κ.Α., στο ΔΕΝ 2002 σ.1105.

(5) Βλ. νόμους 4476/65 άρθρ. 16, 825/78 άρθρ. 2 παρ.6 και 8, 1140/81 άρθρ. 43, 1469/84 άρθρ. 17 παρ. 2, 1539/85 άρθρ. 5 και 46, 1654/86 άρθρ. 22 παρ.1 και 2, 1902/90 άρθρ. 28, 2079/92 άρθρ. 18 παρ. 4, 2217/94 άρθρ.10 παρ. 3, ν.2335/95 άρθρ. 7 παρ. 1 και ν.2676/99 άρθρ. 60 παρ. 3. Επίσης ΑΥΚΥ Β1/21/26/1667/81.

(6) Βλ.τα ποσοστά ασφάλισης στο Κεφ.Ι/Β/3/α.

Ν.825/78 άρθρ.10 παρ.1 και 2, εγκ.ΙΚΑ 32/93 ΔΕΝ 1993 σ.628 και ν.3029/2002 άρθρ. 2 παρ. 2 και εγκ. ΙΚΑ 66/2002.